

Elinvoimaa lumesta

Pasi Satokangas, YTM, projektisuunnittelija, Matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutti, Lapin AMK

Lapin ammattikorkeakoulun strategian mukaan arktinen olosuhdeosaaminen on kokonaisvaltaista olosuhteiden hallintaa ja hyödyntämistä – ihmiset, koneet, laitteet, yritykset, infrastruktuuri ja koko yhteiskunta osaavat toimia yhdessä maailman haasteellisimmista toimintaympäristöistä. Lapissa on pärjättävä kylmässä ja lumessa pitkien etäisyyksien keskellä. Arktisuudella ei kuitenkaan ole täystakuuta. Maailman ilmatieteenlaitoksen (WMO) mukaan vuosi 2015 näyttää olevan tilastoidun historian lämpimin.

Lumiukon lakkoilut aiheuttavat vaikeuksia esimerkiksi matkailuelinkeinolle. Marraskuulle ajoitetut pujottelun maailmancup-kilpailut Levillä jouduttiin perumaan sääolosuhteiden vuoksi. Kontrollipäivä paljasti karun totuuden – Levi Black -rinne oli nimensä mukaisesti musta. Luomulunta ei lainehtinut mailla halmeilla ja tykit mököttivät mykkänä pakkasen puutteessa. Pelissä oli miljoonien eurojen matkailutulo. Levillä ei silti antauduttu ehdoitta, sillä ennakoita matkansa varanneille ja satunnaisemmille kulkijoille oli tarjolla runsas oheisohjelma. Ilmastonmuutoksen myötä uudet haasteet ponnahtavat esille yhä uudelleen. Samoista ongelmista kärsivät myös esimerkiksi Alppien hiihtokeskukset. Ilmastonmuutos voi tosin korostaa arktisen alueen vahvuuksia, mikäli jonkinlaisesta lumivarmuudesta voidaan puhua, ja matkailijat eivät vieraannu kokonaan talven viehätyksestä.

Talven oikut on huomattu ja niihin on reagoitu. Eri puolille Suomea on tehty latuja säilölumesta, esimerkiksi Ounasvaaralla kausi avattiin lokakuun lopussa. Rovaniemellä safariyritys varautuu kauteen tekemällä 10 000 kuutiota valkoista hyödykettä. Näin joulukuun alkuun saadaan sen verran reittejä kuntoon, että perusaktiviteetit onnistuvat. Vielä 90-luvulla talvisesonki alkoi marraskuun puolella. Nyt keinolumi on tarpeellista, että edes joulukuun alussa päästään liikkeelle. Talven voi tuoda myös kesän keskelle. Helsingissä on ympärivuotinen talvimaailma, jonka yrittäjä aikoo soveltaa konseptia myös Napapiirillä. Kemissä suunnitellaan ympärivuotista toimintaa uuden Lumilinnan yhteyteen. Tahkollen on ideoitu maailmalta tuttua lasketteluhallia.

Alkupalven säännölliseen myöhästymiseen osataan varautua jo melko hyvin. Mitä vielä voitaisiin tehdä? Tulisiko arktisten olosuhteiden ”käänteiseen hallintaan” keskittyä yhä voimakkaammin? Vai onko luonnonolosuhteita vastaan pyristelemisessä yleensäkin mieltä? Lappilaiseen tyyliin kuuluu luonnon kanssa sopuoinnussa eläminen. Tietty neuvokkuus ja lapioon tarttuminen on kuitenkin välttämätöntä, mikäli matkailijoiden suosiosta pyritään nauttimaan jatkossakin.

Keinotekoisien hallitusten saa vaikka aavikolle, mutta aitoa Lappia ei voi siirtää. Eikä lämpö sulata Joulupukkia, vieraanvaraisuutta tai paikallista kulttuuria. Kun heitetään sekaan hyppysellinen keinolunta, niin pärjätään jatkossakin.